

Nr 405

Av herrar **Larsson** i Norderön och **Agerberg**, om *anslag till renstängsel inom Jämtland och Härjedalen.*

Under senare tid har avsevärda förändringar inträffat såväl beträffande sättet för renskötelsens bedrivande som förutsättningarna för densamma, som icke var för handen då nu gällande lagbestämmelser antogs. Renskötelsen har övergått från en intensiv till en mera extensiv drift. Anledningarna härtill är många, men framför allt beror detta på att antalet renskötare minskat och lapparna därigenom icke längre kan hålla renhjordarna under sådan kontroll som tidigare var möjligt. Skogsbruket har även undergått en förändring, speciellt i fråga om föryngringsåtgärderna, som ofta kommer i kollision med lapparnas rätt till renbete. Samma förhållande kan uppstå vid tillämpning av 1948 års skogsvårdslag, som ålägger jordägarna att försätta skogsmarken i produktivt skick. Skogsprodukternas högre värde inom renbetesområdena påverkar också att förhållandet mellan renskötelsen och länets övriga näringsliv blivit förändrat.

Härigenom uppkommer många problem mellan den bofasta befolkningen och renskötelsens utövare, som med tiden blivit allt svårare att handlägga. Man har därför anledning förmoda, att om inga åtgärder vidtages för att tillrättalägga förhållandena mellan dessa befolkningskategorier, kan allvarliga motsatser uppstå som så småningom leder till att en bestående animositet blir rådande mellan den bofasta befolkningen och samerna.

Länsstyrelsen i Jämtlands län har beaktat detta förhållande och i skrivelse till Kungl. Maj:t redan 1950 begärt, att Kungl. Maj:t måtte utreda dels lapparnas sedvanerätt att beta på den bofasta befolkningens skogsområden, dels att utredning skulle verkställas beträffande skogs-skador, som kan uppstå genom renbetning.

Länsstyrelsen har hemställt om medel för uppförande av ett renstängsel att utgå ur anslagen för arbetslöshetens bekämpande. På uppdrag av Kungl. Maj:t verkställde länsstyrelsen i Jämtlands län en utredning om vilka åtgärder som borde vidtagas för att undanröja de missförhållanden, som föreligger inom länet beträffande renbetesfrågorna. Utredningen har överlämnats till Kungl. Maj:t den 13 juni 1959 varvid hemställts, att 550 000 kronor måtte ställas till förfogande för uppförande av ett renstängsel. Kungl. Maj:t har icke funnit det lämpligt att nu genomföra

stängselbyggnaden utan rekommenderar i stället att andra åtgärder i första hand bör komma i fråga, såsom starkare utslaktning av strövrenar, utrensning av de s. k. bottensatserna m. m.

Upprepade sammanträden har hållits såväl inför länsstyrelsen som vid andra tillfällen, varvid både den bofasta befolkningen och lapparna själva starkt framhållit betydelsen av ett renstängsel och att ett uppförande av ett sådant stängsel måste vara den primära åtgärden för att råda bot för nu rådande missförhållanden.

Ur Jämtländska renbetesfjällens skogsfond har från 1914 till 1938 jämlikt beslut av riksdagen anvisats 1 460 000 kronor till hjälp åt Västerbottens och Norrbottens lappväsende, vilken hjälp möjliggjort uppförandet av renstängsel inom nyssnämnda områden. Jämtlands-lapparna har icke erhållit någon företrädesrätt för disposition av fondens medel än vad som erfordras för inköp av fastigheter för renbetesfjällens utvidgning.

Enligt betänkandet angående åtgärder till stöd för de renskötande lapparna m. m. — avgivet den 30 september 1942 — föreslog riksdagen, att Jämtländska renbetesfjällens skogsfond skulle sammanslås med Västerbottens och Norrbottens lappfonder till en gemensam fond »Statens lappfond» vilket även blev riksdagens beslut. De medel, som hittills tillförts fonden, uppges vara förbrukade. Fonden beräknas erhålla ett årligt tillskott om ca 400 000 kronor. Fonden står till Kungl. Maj:ts förfogande enligt nyss angivna riksdagsbeslut.

Inom Västerbotten och Norrbotten har renstängsel uppförts, och erfarenheterna härav har varit goda. Behovet av renstängsel i Jämtland och Härjedalen är nu synnerligen aktuellt, och enligt samstämmiga uppgifter från såväl den bofasta befolkningen som samerna själva är ett uppförande av ett dylikt stängsel den primära åtgärden, som bör vidtagas omgående för att tillrättalägga rådande missförhållanden dessa befolkningsgrupper emellan.

Då några medel ur lappfonden för närvarande inte finnes disponibla och medel härrörande från Jämtlands län i stor utsträckning anslagits till åtgärder för renskötseln inom Västerbottens och Norrbottens län, finner vi det vara berättigat att statsmakterna på annat sätt sörjer för att medelsbehovet inom Jämtlands län blir täckt.

Vi får därför alternativt yrka,

att riksdagen måtte besluta uppdraga åt Kungl. Maj:t att anvisa 550 000 kronor till lappväsendet i Jämtlands län för uppförande av sådant stängsel inom Jämtland och Härjedalen i enlighet med länsstyrelsens utredning, eller

att motsvarande belopp från lappfonden genom Kungl. Maj:ts åtgärder anvisas åt lappväsendet i Jämtlands län för samma ändamål att utgå förslagsvis med hälften 1960 och andra hälften 1961.

Stockholm den 27 januari 1960

Erik Larsson

i Norderön

Nils Agerberg